

denne Vej ikke den Forbedring af Skolerne, der, som jeg før paaviste, fremkommer ved Stolens Inddeling i 4 Klasser. — Den tredje Udvej, der har tilbudt sig for at afhjælpe Trangen, er den, at der er oprettet Smaaskoler, Bogeskoler, som enten kun ere Stavekoler, hvor Børnene ikke lære mere end de allerførste Begyndelsesgrunde og ikke føres videre end til den yngste Klasse i en 4de Klasse Skole, eller ere Skoler med 2 Klasser, hvor man beholder Børnene indtil 10 Mars Alderen, hvorefter de gaa over i en større Skole. Denne Udvej er den, som man navnlig i Midt- og Vestjylland har fulgt, og det hænger jo sammen med, at det er de Egne af Landet, hvor de største Afstande ere og derfor ogsaa den største Anledning til at følge denne Vej. Maaſte hænger det ogsaa sammen med, at der i de Egne er en stor Interesse blandt Befolkningen for Skolen, at Bedrøerne der ville, at deres Børn skulle have en saa god og fylldig Undervisning som muligt. Men det har vist sig meget vanskeligt at skaffe dygtige Lærere til disse Skoler. Det er for Resten ikke blot i Vestjylland, men ogsaaovre hos os paa Øerne, altsaa i de bedste Egne, at det er vanskeligt at skaffe Lærere, som ere dygtige nok til denne Gerning; thi de Naar, som hvides, ere ofte meget smaa. Man er meget ofte — jeg ved ikke, hvorledes Forholdstallet er, men jeg kender Forholdet ved et meget stort Antal af Skolerne — nødt til at tage Lærere, som ikke have nogen som helst Fordannelse til Lærere, til Dels svagelige Personer, som ikke kunne gøre anden Tjeneste, Krøblinge og saadanne Folk, og de skulle da undervise de smaa Børn. Ofte bliver da Undervisningen derefter — jeg siger med Vilje ofte, thi jeg kan ingenlunde fælde den Dom over dem alle, idet jeg har fra mit eget Stift Erfaring om, at der er Lærere uden nogen som helst Fordannelse, der have i Bogeskolen øvet god Gerning. Der er imidlertid Trang til Lærere til Forskolen, og det er denne Trang, og de Udtryk, den har givet sig i forskellige Henvendelser til Ministeriet, som affødte det Forslag, der blev forelagt i Slutningen af forrige Rigsdagssamling, og hvormed man tilfattede at oprette en Anstalt til Uddannelse af Lærere udelukkende til Forskolen. Naar jeg da nu skal sammenligne det Forslag, der blev forelagt i Slutningen af forrige Samling, med dette, maa jeg sige, at jeg for mit Vedkommende foretrækker dette, fordi dette tilfigter at oprette en Læreanstalt, hvor der kan faas fuldstændig Uddannelse til Lærere, men hvor man ved Siden deraf, for saa vidt jeg har forstaaet det, ogsaa vil tage en anden Side

op, idet man vil indrette Skolen saaledes, at Eleverne, naar de have gaaet 1½ å 2 Aar i den, kunne gaa ud og være stikede til Lærere ved Forskolen. Jeg siger, at jeg foretrækker dette Forslag for det første, fordi jeg anser det for særdeles heldigt, at vi faa et Seminarium for Kvinder, der kan være, om jeg saa maa sige, Normal-skole for Lærere. Men ikke blot af Hensyn til, at et saadant Statseminarium kan være en Normal-skole for Lærere, er jeg glad ved Ministerens Forslag, men ogsaa af et andet Hensyn. Man kan sige: Ja, eksaminerede Lærere faa vi jo allerede nu, uden at vi have nogen Statskole, hvorfor skal Staten saa anvende saa mange Benge derpaa? Men jeg tror nok, at naar man undersøger Sagen lidt nærmere, maa man sige: Ja, ganske vist saa vi nu eksaminerede Lærere, men disse eksaminerede Lærere uddannes under Forhold, som i adskillige Henseender ere uheldige. Det være langt fra mig, at jeg derved vil sige til de private Uddannelsesanstalter; thi jeg ved, at Undervisningen derved bliver ledet ganske fortrinlig, men der er den store Mangel ved dem, at det er saa ganske overordentlig kostbart for Folk af Almuen at blive uddannet til eksaminerede Lærere ved dem, idet de skulle rejse til Bhen, særlig København, og betale for Undervisningen, for Ophold, Kost og Klæder i den Tid, og det gaar langt over de pekuniære Midler, som en stor Mængde af dem, der ere stikede til Gerningen, er i Stand til at skaffe til Vej. Det maa ganske vist anerkendes med Tak, at Staten har bevilget ikke ubetydelige Midler til Understøttelse for dem, der saaledes forberede sig til Lærereksamen; men der er jo saa mange Ansjøgere derom, at det kun er smaa Resultater, der kunne ventes. Følgen deraf er, at det bliver fortrinnsvis Døtre af Familier, der bo paa det Sted, hvor der er en saadan Uddannelsesanstalt for Lærere, særlig altsaa Døtre af Familier i København, som tage Lærereksamen, medens det er et forholdsvis mindre Antal Døtre af Familier af Landalmuen, som blive eksaminerede Lærere, og Følgen deraf er atter, at disse eksaminerede Lærere nødvendig ville gaa ud paa Landet som Lærere, men søge fortrinnsvis at blive ansatte i Købstæderne, allerhelst i København; der er jo her i Landet en saadan Trang til at samles i København, saa meget som man kan. Der er ogsaa her en anden Grund, som gør, at det er naturligt for Lærere at søge til Købstæderne og til København for at faa Ansættelse der, nemlig den, at de